Ассаламу гIалайкум!

ЦIумадисезул гьаракь

Голос Цумады

МР "Цумадинский район" Республика Дагестан

2021 соналъул 17 декабрь Рузман №50 (7706) Газета бахъизе байбихьана 1937 соналъул 1 декабралда Багьа 8 гъурущ (12 +)

ЦIУМАДА РАЙОНАЛЪУЛ ГАЗЕТА - ЦУМАДИНСКАЯ РАЙОННАЯ ГАЗЕТА

Райадминистрациялда

Конституциялъул къо кIодо гьабуна

Россиялъул Конституциялъул хIурмат гьабун, 10 декабралда райадминистрациялда тIобитIана дандельи. Районцоязда Конституциялъул къо баркун кIалъазе вахьана районалъул депутатазул Собраниялъул председатель МухIамад НурмухIамадов.

Конституциялъул тарихалъул бицун кIалъазе вахьана райадминистрациялъул ихтияралъулаб хIалтIул ва информациялъулал технологиязул отделалъул нухмалъулев Тимур Ибрагьимов.

Дандельиялъул ахиралда кидаго гIадин 14 сон тIубарал гIолилазе кьуна Россиялъул гражданинасул паспортал.

-Нужер паспортазда хъван руго нужер цIарал, кир ва кида нуж гьарурал, амма гьенир хъван гьечIо нуж щаллъун рахъине ругелали. Гьеб буго нужер гIумрудул нужецаго хъвазесеб гьумер. Бокьилаан нуж хIурматиял, яхI-намус бугел, къадруял гIадамаллъун рахъине,-ян абуна МухIамад НурмухIамадовас паспортал щварал гIолилазде хитIаб гьабулаго.

Ункъабилеб бергьенлъи

Гьал къояз Москваялдаса, грепплингалъулгун джиу-джитсуялъул дуниялалъул чемпионлъунги вахъун, тIадвуссана эркенаб гугариялъул рахъалъ ветераназда гьоркьов дуниялалъул кIицIул чемпион ГIабдурашид Багьавдинов.

Гьеб ккола ГIабдурашидил исана дуниялалъул чемпионатазда босараб ункъабилеб бергьенлъи.

Баркула гьесда щвараб бергьенлъи, гьарула сахлъи, талихI ва кидаго жанала вукIине таваккал.

COVID-19

Прививкаби - макруяб унтиялдаса цIуни

Коронавирусалъул эпидемия лъазабуралдаса ана кIиго сон. Гьелда сверухъ республикаялда ахIвал-хIал жеги лъикIлъун гьечIо. ГIемерав чи унтулев вугин баянал кьолел руго официалиял хъулухъаз. Гьеб унти баккаралдаса нахъе лъалаго хисана нилъер гIумру: хвана нилъер гIагабожарал, гьудул-гьалмагъзаби, лъалел-хъвалел.

ДРялъул республикаялъул сахлъи цIуниялъул министерствоялъул баяназда рекъон республикаялда коронавирусалъ унтулев рагIула кIиазаралда лъабнусгоялдасаги цIикIкIун чи. Гьезда гьоркьоса кIинусгоцIанасев чи вегизавун вуго реанимациялдагун интенсивияб терапиялъул палатабазда. Вакцина гьабиялъул рахъалъ Дагъистан цIакъго нахъа хутIун буго. Жакъа нильеда цебе чIараб аслияб суал ккола халкъалъул сахлъи цIуни.

КигIан лъазабуниги, газетазда гьелъул хIакъалъулъ хъваниги, бертаби, магIирукъал ва цогидал дандеруссинал жеги гьарулел руго, гьелъул милат гьабулев чиги кьанагIат гурони гьечIо, гIемерисез гьеб гIадахъ босулебги гьечIо. ГIадамал холел ва больницабазда регун рукIин бихьулеб бугониги, нилъеца гьеб тIаса-масаго толеб буго.

Нилъеда бихьулеб буго коронавирус макруяб унти букIин. Гьелдаса цIодорго рукIаян ва вакцинаби гьареян нилъеде хитIаб гьабуна район тун къватIир ругел нилъерго тохтурзабазги. Гьединго нилъеде ахIи балел руго нилъерго больницаялъул хIалтIухъабиги. Гьелъуль гурони хвасарльи гьечIин абулеб буго гьезги.

ТалихIалъ, нилъер районалда ахIвал-хIал квеш гьечIо. БукIаниги, гьелъ нилъее рес кьоларо санитариял тIалабал тIурачIого тезе. Нилъ нилъедаго ракIчIун рукIинеги бегьиларо, гIемерисеб гьеб унтиялдаса цIуни нилъедаго бараб буго.

Райбольницаялдаса щварал баяназда рекъон, 14 декабралда нилъер районалда коронавирусалде данде гьабун буго 2775 чиясе гьабун буго прививка. Гьезда гьоркьоса 60 сонидаса тIаде гIумру арав 515 чиясе, халат бахъараб, тIаса унареб унти бугев 748 чиясе. Райбольницаялда вегун вуго анцIго унтарав, гьезул щугояв вуго кIиябго рахьалъулаб пневмониялъ унтарав, хутIарал грипалъ унтун.

Жакъа нилъее хIажат буго, киналго цадахъ рахъун, гьеб макруяб унтиялдаса нилъго цIунизе хIаракат бахъи, тохтурзабазул малъа-хъваялги гIадахъ росун, прививкаби гьари.

Унти бигьаго инин абун ургъел гьабичIого жакъа нилъ чIани, метер кватIун ккезеги бегьула. Ургъун рихье, хадуб ракI бухIичIого букIине.

Подписка-2022

«ЦIумадисезул гьаракь» - тарихалъул гьамас

Гьале ахиралде щолеб буго цIияб соналъе «ЦIумадисезул гьаракь» газеталъе подписка гьабиялъул кампания. Гьелъуль жиграб гIахьаллъи гьабулеб буго нилъер районалъул жамгIиял хIаракатчагIаз, спортсменаз, шагIирзабаз ва цогидазги.

Гьал къояз редакциялде гьоболлъухъ вачIун вукIана Гъизилюрт районалда ругел цIумадисезул жамгIияб гIуцIиялъул нухмалъулев МухIамадхан Хъазанатов. Гьес бицана жамгIияб гIуцIиялъул хIалтIул, дандчIвалел квекIеназул, районалъулгун бухьен щулалъиялъе кьолеб кIвараялъул. Районалъулгун хурхен ккезе рехе ругел цIумадисезе квербакъулеб алат ккола «ЦIумадисезул гьаракь» газета. МухIамадханица жиндиегоги, росулъ гIумру гьабун ругел гIагарлъиялъеги гьабуна газеталъул подписка. Гьединго гьес районцоязде хитIаб гьабуна районалъул тарихалъул гьамас- «ЦIумадисезул гьаракь» газеталъе подписка гьабеян.

-Хириял районцоял, къисматалъ кире рачаниги, нилъ ккола цIумадисел. ГIатIиракьалдагун магIарухъ гIумру гьабулеб нилъерго халкъалъул гIумру ва яшав бичIчIизе, гIун бачIунеб гIелалда тарихги, маданиятги лъазе, миллияб мацIалде рокьиги куцазе гIоло нилъер жиграб гIахьаллъи букIине ккола районалъул газетагун. Дица жамгIияб гIуцIиялъул гIахьалчагIаздаги гьудул-гьалмагъзабаздаги бичIчIизабуна районалъул газеталъе квербакъи нилъеда тIадаб иш букIин.

ЦохIо гьелъие подписка гьаби гуребги, нилъ гьенир хъвадаризеги ккола, рорхизе ккола районалда ва гьеб тун къватIир ругезул кIвар бугел суалал.

ХIурматиял цIумадисел, дица нуж киналниги ахIулел руго, газеталъухъ кьолел шагьабазда барахщичIого, нилъерго гIагараб газеталъе подписка гьабизе.

Районцоязде хитIабги гьабун, редакциялъул хIалтIухъабазулгун букIараб дандчIваялдаса разияв МухIамадхан, хадубккунги нижергун щулияб бухьен ккезе нигаталда рокьове тIадвуссана.

ЦIиял асарал

Билларов ГIабдурахIманиде

КIудияв чи Билларгун, Билларил дов МухIамад
Росулъ къиматгун къадру бугел чагIи рукIана.
Чидар гьин гьез кваначIо, кепал гьарун хьвадичIо,
ГIиял, цIцIаниги хьихьун, магIишат гьез гьабуна.

Билларил МухIамадил гьоркьохъев вас Расулий
Кьуна Аллагьас цо вас, Россиялда цIар арав.
ГIайишат эбелалъе ГIабдурахIман гьавуна,
КвакIарай эбелалъе чаран гIадав вас кьуна.

Жакъа къоялъ дир ТIинди къвекIаб цIум бижун буго
Щумада районалъул цIар жинца борхат ккураб.
Чармилал кьурабазул согIаб дир тIалъиялда,
ГIумру тIамулеб буго, къей лъалареб мугIрул бис.

Дагъистан ракьалдагун гьаб нилъер Россиялда
Европа, Азиялда, гьединго дунялалда,
Греплингтгун джиу-джисту боецал дуца гъурун
Гьалбац1 цIар дуе щвана ЦIумадаса бахIарчи.

АнлъцIул Европаялда бергьенлъи дуе щвана,
ГьедигIанго къадаралъ дунял дуца квегьана.
Пьедесталалде вахун гимнги дуе ахIана
Лъабкьераб, Россиялъул байрахъ дуе борхана.

АнлъцIул дуниялалъул чемпионлъун вахъиндал
Кубокал дуе щвана, медалал дуе кьуна.

Путиница тIад ахIун наградабигун дуе
Нилъер пачалихъалъул меседил рачел кьуна.

ЧIегIераб пояс щвезе ункъо нухалъ вагъана
Гъурун гьел боецалгун чIегIер пояс босана.
ТIолго дуниялалъулго хIаязда мун бергьана
Халкъазда гьоркьосеб дуй мастерасул цIар щвана.

Дунялалда лъалареб умумузул дур ТIинди
ТIолго дуниялалда тIад тIадгIан дуца гьабуна.
ТIадегIанаб ЦIумада цIар берцинаб дур район
Россия ракьалдаго къадруяблъун гьабуна.

Дуй ГIабдурахIман дица джиу -джисталъул мастер
Греплингалъул боязул цIар рагIарав чемпион,
ШагIирасул рахъалъан сахлъи, рохел гьарила
ЧIахIиял бергьенлъаби греплингалъул боязда.

ГIагараб дур ТIиндигун тIогьолъ бугеб ЦIумада
ТIоцересел бакIал ккун тIадгIан гьаби дир мурад.
ТIадегIанаб Дагъистан ХIабибилгун Расулил
Поясал чIегIер росун чIухIизаби дир анищ.

Муса МухIамадов, Чонтаул росу

ГIагараб росу

Дир гIумрудул санал сверулел руго,
ГIагараб росу-ракь рикIк1ада буго,
РакIалъ даим духъе ахIулев вуго,
Дун вижараб росу, гIагараб Силди.

Гьаниб гурищ бугеб доб дир лъимерлъи,
Дир инсул хирияб Къадичол кули.
Чанги лъалкIал тана росдал сверабахъ,
Дун жанив свераpaб жаниб магIарда.

Чанги гIи бечIчIараб Къаябахъ мегIер,
Макьилъ гурищ дида цебе бачIунеб,
ГIияда хьвадарал Гьунали хьунлъал,
Унаро цереса кив вугониги.

Ахичол хурзабахъ хурзалги рекьун,
Ролъ бакIарулеб мех бокьилан дий,
ГIолохъанаб заман, завалалъул гIуж,
ГIадада мун инчIо росдал васасул.

Мун, дир гIагараб ракь, гIайиб гьабуге,
Гьадин кканин къисмат гьав дур васасул,
Кив дун вугониги, цадахъ букIина,
Дуде бугеб рокьи, кьучIаб яхI -намус.

МухIамад ТIалхIатов, Силди росу.

Дир ТIинди

ГIаздалал мугIруца жаниб бачараб,
ГIурччинал рохьаца берцин гьабураб,
Гьваридал кIкIалабаз кварид гьабураб,
МугIрул тIинда буго дир ТIинди росу.

Бакъвараб гьанаца къимат борхараб,
ГIакдал хIанил тIагIам кибго рагIараб,
ГIи-боцIул рехьабаз авлахъал цIураб,
ТIабигIат берцинаб дир ТIинди росу.

Цоцазе рокьулел, ракIал журарал,
Гьудуллъи хирияб, халкъ аваданаб,
Кумек хIажаталъур кирго ратулел
Лебалал гIадамал руго дир ТIинди.

Спорталде рокьиялъ кIодо гьабураб,
Дуналалъул лъабго чемпион гIураб,
Гьезул гьунараца цIар тIибитIараб,
ЧIухIула дудаса гIагараб ТIинди!

Къуръан-хIадисалда рекъон хьвадулел,
КъваригIаралъуб рухI къезе хIадурал,
Кьварарал васаца цIар борхат ккураб,
ЧIахъаги гIагараб дир ТIинди росу!

МухIамад МуртазагIалиев,ТIинди росу

Балъгояб рокьи

Дица гьекъолеб жо чагъирги гьечIин,
Чара холеб кинаб мун йихьарабго.
Кваналеб дир квенги загьру гурелъул,
Загьир гьабе дару дир унтиялъе.

ХIули кквезе щвечIеб щобазул мокъокъ,
Къоял унел руго духъ инагьдулел.
ЧIухIдае боржунеб куркьбал хьахIаб хIинчI,
ХIасраталъул цIаялъ вугин вухIулев.

Зодисан меседил цIад бананиги,
ЦIалуларо дица дур гурони цIар.
Ралъад кьотIун гIарцул кьо лъунаниги,
Лъаларо дур гуреб, дида цойги мацI.

Сардил макьуялъухъ рокьиги гьабун,
Бокьун буго дие дур гогьаб гIамал.
Дуниял бухIулеб хIухьелги биччан,
ХIалай бакIлъун буго берцинаб калам.

Дур цIар ахIулаго цIуллъунги вухIун,
ЦIунун буго рокьи каранда жаниб.
Дур гьаракь рагIидал хIухьелги биччан,
ХIасраталъ виунев гьале дур асир.

СайгидахIмад АхIмаднабиев, Сасикь росу

Олимпалъул тIогьиве вахине анищгун

Гъизилюрт районалъул Сулахъ росулъ гIумру гьабулеб буго Гъизилюрт районалда ругел цIумадисезул жамгIияб гIуцIиялъул нухмалъулев Гьакъоса Хъазанатов МухIамадханил хъизамалъ.

Ахираб кIиго соналда жаниб щуабилеб гимназиялъул лъикIал спортсменазул къерда вуго гьесул вас Ашахан. Сундулъго гIадлу-цIунарав, гIамал-хасият берцинав цIалдохъанасдаса рази буго гимназиялъул учительзабазул коллективги.

КIиго соналъ цебе телевизоралдасан Ашаханида бихьула Олимпиялъул чемпион ТIагьир ХIайбулаевасул цевевахьин, ва инсуда гьев щив чиян гьикъула. МухIамадханицаги васасе бицуна машгьурав спортсменасул бергьенлъабазул. Гьелъ асар гьабурав васас абула живги вахьинин Олимпиялъул чемпионлъунилан. Инсуца гьесда абула гьеб бигьаяб иш гурин гьелъие къваригIунин таваккал, тIадчIун черх лъадари ва ругьунлъабазде хьвади. Ашаханица рагIи кьола киналго гьел рахьал жиндилъго куцазе ва байбихьула тренер МухIамадрасул Хачаевас дзюдоялъе лъимал куцалеб Олимпиялъул резервалъул спортивияб школалде хьвадизе.

КватIичIого Ашахан гIахьаллъула районалда, республикаялда ва халкъазда гьоркьосел дзюдоялъул турниразда, вахьуна чемпионлъунги призерлъунги. Араб гьатIан къоялъги Гъизилюрт районалда тIоритIарал къецазулъ 38 кг. цIайиялда Ашахан иргадулаб нухалъ вахьана чемпионлъун.

Машгьурал спортсменазулгунги лъай-хьвай буго гьесул, ва гьезул гIаммаб рокьиялъ сверун ккурав Ашаханил жеги цIикIкIун гьира балеб буго жиндирго анищ тIубаялда тIад хIалтIизе.

Дагъав цеве гьев дандчIвана Дагъистаналде гьоболлъухъе щварав Америкаялъул гугарухъан Кайл Снайдергунги. ГьитIинав дзюдоистасе бокьун буго нилъер районалда эркенаб гугариго гIадин дзюдоги цебетIезе.

Талат къоялъ Ашахан дандчIвана Агъвали гимназиялъул ва лъималазулгун гIолилазул спортивияб школалъул цIалдохъабигун. Гьел рохалилал тадбиразда гIахьаллъана гимназиялъул директор Муслим ВахIидов, райадминистрациялъул спорталъулгун туризмалъул ва гIолилазул ишазул отделалъул нухмалъулев ТIалхIат ГIабдулбасиров, лъималазулгун гIолилазул спортивияб школалъул директор Х1айбула НурхIажиев.

Гимназиялда данделъи рагьун хадуб гIуцIарухъан МухIамад МухIамадовас гимназиялъул цIалдохъабазе бихьизабуна гьитIинав дзюдоистасул спорталъул ругел лъикIал хIасилал ва гIумруялъул лахIзатал жанире рачун гIуцIараб видеоролик.

ЦIалдохъабазе Ашаханил анищ бижиялъулгун спорталде кьолеб кIваралъул ва цIумадисезул жамгIияб гIуцIиялъул бицараб кIалъай гьабуна эмен МухIамадхан Хъазанатовас.

Гимназиялъул директор Муслим ВахIидовас жиндирго рахьалъан баркана Ашаханида спорталъулъ щварал бергьенлъаби, гьарана чорхое сахлъи, анищ тIубай, гьединго гьесул кьерилал ахIана лъикIал спортсменаздаса мисал босизе.

ГьитIинав дзюдоистас кьерилаздехун гьабураб хитIабалда бицана республикаялъул бетIер Сергей Меликовас ва спорталъул министр Сажид Сажидовас спорт цебетIеялъе кьолеб кIваралъул ва гIуцIулел шартIазул. Гьездаса пайда босизе ва кидаго рекIелъ иман-яхI цIунизе ахIана гьес жиндирго цIияз гьалмагъзабиги.

Ахиралда Ашахание ракIалде щвеялъе кьуна сайгъатал, гьаруна насихIатал, рахьана суратал. Жидерго рахьалъан данделъаби гIуцIаразе ракI-ракIалъулаб баркала загьир гьабулаго МухIамадхан Хъазанатовасги абуна жив кидаго хIадурав вугин цIумадисезул ургьелги рохелги гIахьал гьабизеян.

Баркула Ашаханида бергьенлъаби ва гьарула мурадалде щвей.

Зульфия Сажидова

МухIамад Шамхалов гьавуралдаса 105 сон тIубаялде

Херай учительницаялъул гъалатI

БатIаго кватIараб заман гьечIониги, шагьаралъул къватIахъ гIадатияб гуреб гIодобебиччай букIана. КъанагIатго данд чIвалаан цоял гIедегIун, цоял бигьа гьабун унел гIадамал. Щибго хъуй гьечIого, хъил тIурал кватIахъан лъедон унаан нагагьал машинаби. Кидаго хIалхьи гьечIеб Каспий гьеб сордоялъ ракьалда тIибитIараб хъахIилаб зобилан кколаан. РикIкIадал зобалаздаго гIадин, гьениргн кенчIелел рукIана цIваби, лъедолеб букIана бакьулъа къотIараб моцI, гьенир такрарлъун рукIана рагIалда эхетарал рорхатал минабазул сурат, рикIкIен гIемерал цIаял.

МахIачхъалаялда батIаго гIемер рукIунарел гьединал гIодоре риччарал сардазда бигьагьабун тира сверизе, яги ахикь гIодой чIезе бокьула Сурия ГIисаевналъе. Къасиги гьелъ гIемер гьарана жийго цохIо йиччантеян. Кинго гьелъухъ гIенеккичIо. БитIахъе рукъалъул кIалтIе щвезегIан гьей тIойитIана ФатIимаца, Заремаца ва Рамаданица.

-ГIела, дир лъимал, - абуна гьелъ, ахикь тIерхьарал кIитIалаял минабазда цере щвараб мехалъ. - Гьале дун щвана. Баркала. Гьанже бигьагьабун тIад русса. ЛъикIаб сордо буго. РекIелъги лъикI буго.

Щибго жоги абичIого, жиндирго чIахIиял кверaз Сурия ГIисаевналъул тамахаб квер къан ккуна ва лъикIалан заманалъ кIобокIана Рамаданица. Къвал бан къо- мех лъикI гьабуна ФатIимаца ва Заремаца.

-Анкьазарго баркала дуе, Сурия ГIисаевна. Нижее мун гьадинго учительница гуро.

Сурия ГIисаевна рукъое инчIо. Акациялъул кIудияб гъотIокь, жиндирго ругьунаб бакIида гIодой чIана. Гьейги, лъикIай ФатIимаго гIадин, гьитIинай Заремаго гIа- дин, йохун йикIана. Гьелда жиндаго лъаларо кида гьей гьадин йохун йикIараяли. У, гьей йохун йикIана, цIакъ йохун йикIана ункъо соналъ рагъдагп вукIун, сах-саламатго вас рукъове вачIараб мехалъ. Гьей лъавудаса ун йохун йикIана, хьул къотIун йикIарай, цохIо йигей яц тохтурзабаз, гьелъул профессор Сережаца йорчIизаюраб мехалъ. Амма гьебги добги кIудияб рохел букIана гьелда бачIеб, гьелъул жиндирго гIахьаллъи гьечIого бачIараб. Жакъасеб талихI жибго бачIараб, яги лъицаниги битIун бачIараб букIинчIо. Гьеб битIахъе учительницаялда, Сурия ГIисаевналда бараб букIана.

Сордо нахълъизегIан, моцI тIерхьинегIан гIодой чIана учительница кIудияб гъотIол дугъалда гъоркь. Гьелда цебе букIана жиндирго гIагараб школа, хъуй бахъараб класс, ингилис мацIалъул дарсида лъималаз хъварал тIамчал. Учительницаялъ кодобе босана берцинаб, гIиссинаб хатIалъ «Дир хъизан» абун тIад хъвараб тIамач. Гьеб букIана Зарема Шамсуевалъул сочинение. Гьелъие гьединаб тIадкъай кьун букIана. Учительницаялъ цIалдохъаналъе рецц-бакъ гьабуна ва гьелъул хабар киназдаго рагIуледухъ цIализе лъугьана. ГIеч гIадин багIарлъарай Зарема яхъун чIун йикIана гьеб цIалун лъугIизегIан.

«Дир йиго эбел. Дие гьей цIакъ йокьула. Гьей учительницалъун хIалтIулей йиго. Дир йиго гьитIинай яц. Гьей тIоцебесеб классалда цIалулей йиго. Дир вуго гьитIинав вац. Гьев лъималазул ахикь вукIуна...»

Учительница Заремаде гIагарлъана ва бигьа гьабун гьикъана:

-Заремочка, эмен гьечIевищ дур?

Гьеле гьаниб кьвагьана бомба. Зазда чIараб хIинчI гIадин йигей ясалъ чIахIиял гIурччинккарал берал рахIатхун къапезаруна. Цинги багIараб галстукалда лъалкIалги тун, партаялде тIаде гирун ана чIахIиял, гьарзаял магIил гарал. Ясалъухъа бажарулеб букIинчIо гIодое йиччан гIодизе, гьей сородулей, сенкъделей йикIана. Гьедин гIодулеб мехалъ ракI-макI гьабунилан, лъимада чIезе кIоларо, магIардаса гирун унеб ганчIидагIанги.

-ГIемер магIу тIуна ясалъ, гIемер синкъдана.

Сурия ГIисаевналда лъалеб букIинчIо щиб гьабилебали, кин ясалъул гьарзаго чвахулеб магIу къотIизабилебали. «Щиб дица, херай гIабдалалъ гьабураб? Щай дица гьадигIан ургъичIого ракI лъукъараб? Щай дида, учительницаялда, лъалареб Заремал эмен вугищ, гьечIищали» - ян пикру гьабулеб букIана гьелъ.

Лъабго лъимер батила тIолабго классалда учительница рукъое щвечIеб, гьелда эбел-эмен лъалареб. Гьей гIемер щола къадарго цIалулезухъе. Зарема йиго ракIчIун щуйилазда цIалулей яс. Кидаго берцинго ретIа-къан йикIуна. ЛъикIго лъала моцIида жаний цониги школалде щвечIого чIоларей гьелъул эбел ФатIима. Киданиги ракIалде ккечIо гьелда гьей ясалъул рукъоб къварилъи батилилан. Гьелда кIолеб букIинчIо жиндирго ккараб тохлъиялдаса, жиндирго цIалдохъаналъул бадиб загьирлъараб, рекIелъ бахчараб ургъел цIализе лъачIолъиялдаса тIаса лъугьине. «Кинай учительница дун кколей».

Жиндирго дарс лъугIарабго, учительница Заремал рукъое гIедегIана. Гьелда дандчIвай гьабуна гIодарал рахIат хварал беразул, узданаб черхалъул, баркат бугеб гьумералъул ФатIимаца. Лъаларо учительница ячIиналдаса гьей йохизейищ йохарай, пашманлъизейищ пашманлъараяли. Гьелъ рахIат хун гьикъана:

-Сурия ГIисаевна, дир ясалъ щибниги жо гьабунищ, -ан.

-Ясалъ гьабураб жо гьечIо, ФатIима. Гьей жиндирго дарсида йиго, - ян абуна учительницаялъ, жиндирго рахIат хвейги бахчулаго. -Дир тохлъиялдалъун ракIалдаго букIинчIеб лазатбахъи ккана.

Сурия ГIисаевналъ бетIер борхана. Гьелъул бер щвана цояб рукъов, гура-сурун, къандалъу гIадин, диваналде рехун вугев чияеде. Хъураб хIайваналъул гIадин, кIваралъ гьакIкIан букIана гьесул кIал, зама-заманалдасан бахъунаан гъанкъулев чиясул гIадаб хъир-хъири. Берал къанщунищ рагьунищ ругелали гьелда рихьичIо. Къижга-гидан гьурмаде щапарал расаз башдаб гьумер бахчун букIана. Гьей гIодое ялагьана. Гъваридго угьун биччана. Гьанже гьелда бичIана щай Зарема гIодараяли. «Бихьулищ кинав дада Заремал вукIун вугев. Кин дида кIвараб... УргъичIеб, ахIмакъаб дир суалалъ ракI лъукъанагури хIурулгIиналъул.»

Учительницаялъ бигьа гьабун бицана эбелалда ясалъулгун ккараб жо, педагог хIисабалда жинца биччараб, тIаса лъугьине бегьулареб гъалатI. Учительницаялъул пашманаб хабаралъ жиндир ургьимес тIутIулеб, тIасияб гъоркье сверизабулеб бугилан ккана ФатIимада. Заремалго гIадин, гьарзаго гирулеб букIана гьелъул бухIараб магIу.

-Гьеб дир гIайиб буго, Сурия ГIисаевна, -ян абуна эбелалъ, бетIерги хьвагIулаго. Чан нухалъ дир кIал гьакIараб нижер талихI къосиналъул дуда бицине кIвечIо. Рукъалъул хIал кватIиб лъай - багьараб тIаждалъ хьвади гIадаб жоян абулелъул, кинго кIвечIо. Щиб нижеца гьабилеб? Цо гIакълуниги кье! Дицагони хIехьела, лъимал гIадада холел руго, хIинкъулел руго жидерго инсудаса.

Жидер рукъоб гIемер рехсолеб учительницаялъул цIаралъ вигьинавурав гIадин вагъа-вачарана диваналда вегарав. ХIалицаго вахъана гьев тIаде. Кинабалиго гучаб къуваталъ цIалев вугев гIадин, рахъ-рахъалде хьвагIдана, чамго гали цебехун, чанго гали нахъегун гьабуна ва щапун ун пиониялда ван хутIана, ХIалимадаралъ тIамулеб букIана гьес гали. Гьесул цояб хIетIе гIицIго букIана, цоялъ хадуб бехъерхъун букIана щвата. НуцIил рагьумахIабиги ккун, жигIизе кIалги гьабун, валагьун чIана гьев учительницаялъухъ. БетIергьанчи рази гьавизе бокьараб гьвел гIадин, рекерахъдулел рукIана гьесул мехтарал, сордо борчIидал гIадин, багIарлъарал берал.

-ВахI!.. Мун ячIун...- ан абуна гьес хьвагIделаго. Йо-йор-чIами Сур-сурия ГIи-са-евич! Дир ясалъе йокьула мун, ГIисаевна. Диеги йокьула. Гьай дир чIужу хIа-хIа-ма йиго, аздагьо йиго. Мун тIаса лъугьа ГIисаевна.

ФатIимаца цере кверaлги ккун гьарана росасда, жалги парахат тун, цодагьалъ вегун чIаян. ГIарчIихинарун бералгун валагьана гьев лъадухъ ва ахIтIон биччан тана:

-Ра-ракь-кь те, на-ж-жас! Ди-дир-го, дир ясалъул учительницагун кIалъазе квалквал гьабуни, агIазан аллагь!

Учительницаялъ ФатIима гIодой чIезаюна. Жийгоги бегуниса гьавун рехарав гIадав ГIолохъанчиясул хIатIаде ялагьун, киналалиго пикрабалъе ккана. «ГьадигIан лъикIай хъизан, гIадамал бахилал лъимал, лъикIал рукъзал. Щиб гIоларого, сунда ракI бакъван жиндирго гIумру мерхьунев вугев . КIвелародай вигьинавизе?»

-Дир ясалъе мун цIакъ йокьула. Божуларей ятани гьикъе гьалдаги, - чIужуялде мал битIана. -Щай бицунареб, кин йокьулеяли, хIама.

-Дида лъала, Рамадан, дун гьелъие йокьулейлъи. Дие бокьун букIана дуеги дун йокьизе, дуцаги дихъ гIин тIамизе.

Рамадан хьвагIдана, вакIа-вахарана. БотIрол рас битIабишизабизе жигар бахъана. Гьесие бокьун букIана цIакъго гьей божулеб рагIи абизе. Амма щибниги кколеб букIинчIо.

-Гьале гьалда гьикъе, -ян абуна гьес ахирги, чIужуялде кверги битIун. -Бице! Щай юцIцIун чIарай?

Учительница яхъун тIадегун Рамаданиде аскIое ана ва бигьа гьабун абуна:

-Дун дуда божула. Амма дир гьари буго вегун чIаян. Дун метер ячIина духъе. Нилъер рес букIина кIалъазе. ЛъикIищ?

-Лъи-и-лъикI, валлагь лъикI.

Рамаданица инкар гьабичIо. КIудияб къо бихьун щвана гьев диваналде аскIове. ХIулидул кьандалъабазда хIатIалги лъун, кутакалда гIорцIараб гьвей гIадин, бетIер гIодобе гьабун вегана.

Абухъего нахъисеб къоялъ Сурия ГIисаевналдаги Рамаданидаги гьоркьоб гара-чIвари ккана. Гьелда аскIов гIодов чIун вукIана, сон гьелда вихьарасдаса думалъго батIияв чи, хIалимав, гIакъилав, берцинав чи. Чуроклъиялдаса бацIараб месед гIадин, кенчIелев, живго гIодов чIараб бакI берцин гьабулеб бугин гьесилан ккана учительницаялда. Гьесулъ буго гIунги тIокIаб гIаданлъиги, адаб-хъатирги, намусги. Чан нухалъ гьев гьитIинаб лъимер гIадин багIарлъун вахъарав. Цониги нухалъ кIвечIо гьесда учительницаялъул бадиве валагьизе. Бицунеб букIинчIо доб «рокьулги». Гьесул нечарал чIахIиял кверaз цоцада цун лъун ругел хIатIаз, рагIи абулеб къагIидаялъ, гьаракьалъ, гьесул щибаб рагъариялъ ахIтIон бицунеб букIана, сон гIаракъиялъго гIадин, жакъа намусалъги гьесул ракI бухIулеб букIин.

-Сундалъунха дуца дун йохизайилей, Рамадан, мунни лъикIай лъадул рос, меседил гарал гIадал лъималазул эмен? - ан абуна ахиралда учительницаялъ.

-ТIаса лъугьа, Сурия ГIисаевна, дун нечон вуго азаралда щунусго нухалъ дирго лъадуе, лъималазе, эбел-инсуе ва гьудул-гьалмагъзабазе кьураб рагIи дуе кьезе.

-Да, дулъ гIемер буго лъикIаб жо, - ян абуна херай учительницаялъ, тIаде яхъунаго. -Амма бищун аслияб, бищун дуе хIажатаб жо гьечIо.

Тириго тIаде вахъана Рамаданги. ТIоцебесеб нухалъ валагьана гьев Заремал йокьулей учительницаялъул бадиве. Жийго Крупская йигин жиндихъе ячIунилан ккана гьесда. БакIа-бахарун гъванщида нахъа щула гьабураб гьарзаяб, хIеренаб, хъахIаб катIари, гIатIидаб нодо, цIодорал берал, милъиршодул кваркьидал гIадин, рагIал эхеде гьункьарал кьунсрул, сабураб гьумер, цодагьал пунцIарал гIадал кIутIби,- гьеб киналъго ракIалде щвезаюлей йикIана Крупская. Лъаларо гьадинго релъен-хъвайищ гьелъул букIараб, яги релъине жигарищ бахъулеб букIараб, цо-цо мехалъ цIалдохъабазги абулаан, «Крупская кIодо» ячIиней йигилан.

Гьеб релъиналъ дагьабги хIалакинабуна Рамаданил рахIатхвей, гьесул пикру. Амма учительницаялда бихьана гьесул балагьиялъулъ букIараб суал ишара. «Шибха дилъ гIолеб гьечIеб» абун гьикъулеб букIана гьелъ.

-Дулъ гьечIо, дир вас, бихьинчилъи, - ян абуна гьелъ, ахирисеб рагIиги махражалда бахъинабун. Бихьинчилъи... Дие бокьилаан дун мекъи ятизе.

Рамаданица гъваридго угьун биччана, гIодове къулана. Амма щибго абичIо.

-Кинабго лъикI ккезе буго, - ян абуна учительницаялъ ФатIималгун къо лъикI гьабулаго. -ГIемер буго досулъ жеги лъикIаб жо.

ФатIимал ургъел бигьалъизабизе, цо дагьабниги гьелъул ракI чIезабизе бокьиялъ батила, Сурия ГIисаевналъ жиндирго щакдари гьелдаса балъго цIунана.

Аваданал, берцинал, рахIат хварал, гIедегIарал гIадамазул цIураб Ленинил къотIносан унеб мехалъги Сурия ГIисаевналда цебе букIана гIодобе даларав Рамаданил бетIер, ничараб гьумер, лъезе бакI батуларого, цоялъ цояб кIвекIулел рукIарал кверал, ахиралда гьес жинда речIизарурал рахIат хварал берал. Гьеб киналъго сундеялиго хьул лъезабулеб букIана учительницаялъул. Амма щаялнго гьеб гIаданлъиялъулги хьулазулги берцинаб сураталда тIаде хъегъон чIун букIана ракI тIуркIулеб, гвангъарал анищалги хьулалги къулчIулеб цойги рокьукъаб сурат - цIакъго гIорцIараб гьве гIадин, бетIер гIодобе гьабун вегарав чиясул сурат. Гьелда цере рачIунел рукIана лъаларел чагIаз вачун вачIунев, далдаларав Рамаданги, мадугьалзабаздаса, лъалездасаги лъаларездасаги нечон, яхчун чIарай ФатIимаги, хIинкъарал, тIолабго дунялалдаса кумек гьарулел лъималазул баралги.

* * *

Гьел пикрабигун рукъое ине Сурия ГIисаевналъе бокьун букIинчIо. Уней йикIараб нухги тун, гьей кьурун юссана. Университеталъул майданалде шварай мехалъ лъана гьелда гIемер хьвадарайлъи ва лъикIго свакан йикIин. Рукъовниги ватани талихIилан ккана гьелда, ункътIалаяб минаялъул азбаралде лъугьунаго. Гьеб лахIзаталъ «дир хирияй Сурия ГIисаевна» - ян азбар цIураб гьаракьги гьабун, тIиритIун кверaлгун гьелде данде вачIана, ракъдалаб гьумералъул, канчIаб хIулизе байбихьараб расалъул, разиял канчIал беразул чи. Гьес, эбелалда гIадин, бетIералда баана учительницаялда.

-БитIун бице, Сурия ГIисаевна, дихъе ячIунеб заманищ, яги...

-Духъе, Сережа, духъе.

Гьес цойги нухалъ баана херай учительницаялда.

Кодой ккурай гIадин ячана Сережаца учительница рукъое. РикIкIадаб сапаралдаса юссарай хирияй эбелалъе лъикIав васас гIадин хъулухъ гьабулеб букIана гьес гьелъие. Гьадингоги хинаб, гвангъараб рукъобе учительницаялъги хинлъиги канлъиги босун бачIанин кколаан гьесда. Гьелъул кодове лъугьине къакъалев вукIана Сережал гьитIинав вас. Амма цин яцалда рохел бицине ине ккана.

-Раши! - ян ахIтIана гьев, цойгидаб рукъой йигей яцалде, - хехлъи гьабе, нилъехъе ячIун йиго Сурия- ада. Лъаларищ, дадада Сиража абулей ада.

Киналго релъана, вас дагьаб санагIат гьечIеб хIалалде ккана. Гьес эбелалда щурун гьикъана.

- Щай, баба, адаца Сиража абулеб дадада? Кинацаго Сиражудин Мусаевич абулеб мехалъ. Дада гьитIинав чиги гурелъул...

-Сурия-ада йиго дадал тIоцеесей учительница, - ян баян кьуна эбелалъ. Гьелъие нилъер дада, доб мехалъго гIадин, Сиража вукIине ккола.

ТIолабго хъизаналъул рохелалъ, гьезул гьимулел, разиял бераз херай учительницаялда кIочонтезабуна бохдузул цIуниги, свакайги. Гьей гIодой чIун йикIана тамахаб бакIида, буртIинкилищги нилъалда базабун. Азбар тIикъвараб жиндирго акациялъул гъотIокь, жийго цохIо йигей гIадин, хехго пикрабазул ралъдалъ тIерхьана гьей. Гьелъул пикрабаз цоцада аскIор лъуна Сиражудинги Рамаданги. Гьезул хъизанал, гIумру, гIамал-хасият. Цого заманалда къоги сордогн бугин жинда цебейилан ккана гьелда. «О, кигIан гучав ва кигIан загIипав вугев инсан. Гьев цIум гIадин зобалазде вахуна, хIутI гIадин ракулъ жунула. Гьесда кIола бакъ гьабизеги гьеб гъуризеги, жиндиего алжам гьабизеги, жужахI боркьизеги. Гьев Аллагьги вуго илбисги вуго. Щай дида, учительницаялда, кIолареб киназего къуват кьезе, гьел цIумаллъун гьаризе....

Сиражудинил лъималаз минатахъ риххизаруна Сурия-адал гьуинал ва кьогIал пикраби. Гьелда цебе гьитIинаб столалде ракIарун рукIана ясикIаби, суратазул альбомал, тIахьал. Нилъер улкаялъул батIи-батIиял шагьараздаса, къватIисел улкабаздаса гьесухъе рачIарал кагътал, телеграммаби. Киналъулго баян кьолеб, учительницаялъе учительлъи гьабулеб букIана лъималаз.

(Хадусеб букIине буго)

Спорт

Иранaлдаги бергьана

Дагъаб цебе Иранaлъул тахшагьар Тегераналда «Азади» спорталъул кIалгIаялда тIоритIана эркенаб гугариялъул рахъалъ Иранaлъул клубазул чемпионат. Джуйбар шагьаралъул «Санае» командаялда гьорлъ гьенир гIахьаллъарал нилъер машгьурал гугарухъаби МухIамадрасул ГъазимухIамадовасгун ГIабасхIажи МухIамадовас финалада росарал ракIчIарал бергьенлъабаз кIвар бугеб бутIа лъуна «Санае» команда бергьиналъе.

Гьенибго цогидаб клубалъе кIиабилеб бакI босана МухIамадхIабиб КъадимухIамадовасги.

Баркула гьезда щварал бергьенлъаби, гьарула хадубккун икъбал, талихI ва рохел.

МухIамад Къасумов

РакIчIараб бергьенлъи

9-12 декабралда Саратовалда тIобитIана ГIабдулманап НурмухIамадов ракIалде щвеялъе жубараб речIчIухьанлъиялъул (ММА) ТIолгороссиялъул мастерлъиялъулаб турнир.

Турниралде ракIарун рукIана анцIго батIияб цIайиялда нусиялда кIикъоялда анцIго речIчIухьан.

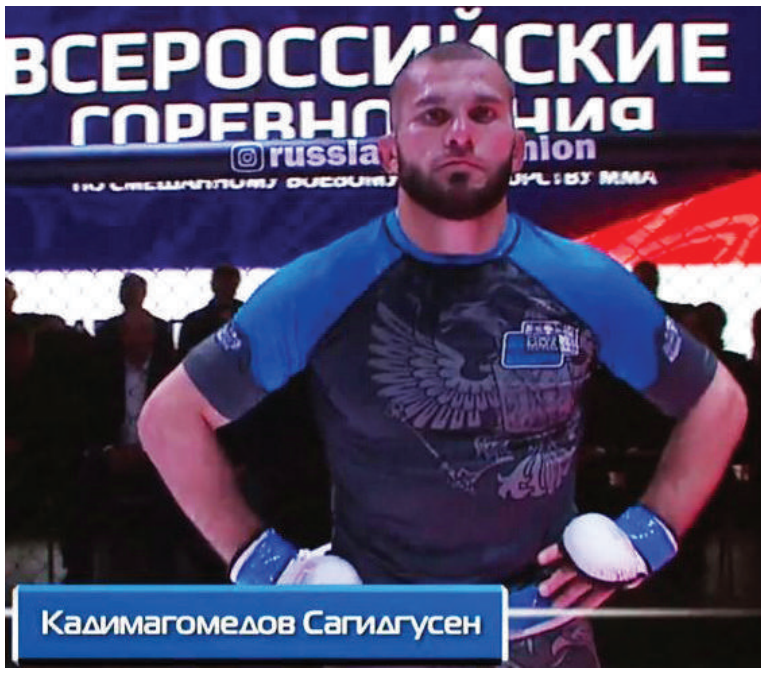

77 кг. цIайиялда киналго судиязул разилъиялдалъун бергьенлъи кьуна КIванадаса СайидхIусен КъадимухIамадовасе. Цереккунисезда данде исанасеб турниралъул батIалъи букIана гьенир профессионалиял речIчIухьаби гIахьаллъи.

ММАлъул Россиялъул Союзалъул пикру буго ГIабдулманап НурмухIамадов ракIалде щвеялъул мемориал халкъазда гьоркьосеблъун гьабизе.

Халил ПирмухIамадов

Шахматазул турнир

Микъабилеб декабралда районалъул тIадеги лъайкьеялъул централда тIобитIана Россиялъул цIалдохъабазул багъа-бачариялъул шахматазул турнир. Гьенир районалъул 11 школалдаса гIахьаллъана гIисинал ва чIахIиял классазул цIалдохъабазул кIи-кIи кьокъа.

4-7 классазул васазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Агъвалиса М. Мусаевасе, кIиабилеб бакI-Гьигьалъа М. МакахIажиевасе, лъабабилеб бакI-ТIиссиахикьа А. МухIамадовасе.

Ясазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Агъвалиса Я. МухIамадовалъе, ТIиндиса С. ХIусеновалъе ва Эчедаса С. ГьитIвасовалъе, кIиабилеб бакI -Гъоркьгъаквариса М. МухIамадовалъе, лъабабилеб бакI -Къедиса Ф. Лабазановалъе.

8-11 классазул васазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Агъвалиса М. Залимхановасе, кIиабилеб бакI-Гьигьалъа М. МакахIажиевасе, лъабабилеб бакI-Хуштадаса А. ГIабдулаевасе.

Ясазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Хуштадаса А. ХIажиевалъе, кIиабилеб бакI-ТIисси-ахикьа А. МухIамадовалъе, лъабабилеб бакI - Агъвалиса Л. МухIамадовалъе ва Хуштадаса А. ХIажиевалъе.

Районалъул профсоюзалъул комитеталъгун тIадеги лъайкьеялъул централъ шахматазул турниралда бергьаразе кьуна грамотаби ва гIарцулал сайгъатал.

Россиялъул цIалдохъабазул багъа-бачариялъул хьвадулеб кубокалъе мустахIикъльана Агъвали гимназиялъул команда.

Баркула гьезда бергьенлъи.

ПатIимат МуртазагIалиева

ГIисинал гугарухъаби

10-11 декабралда гIисинал школлъималазда гьоркьоб МахIачхъалаялда эркенаб гугариялъул рахъалъ тIобитIараб республикаялъулаб турниралда гIахьаллъарал районалъул лъималазулгун гIолилазул спортивияб школалъул гугарухъабаз лъикIал хIасилал рихьизаруна.

Гьезул кIигояв Нажмудин Абакаров (32 кг.) ва МухIамадрасул ХIажиев (41 кг.) вахъана чемпионлъун. Лъабабилеб бакI щвана МухIамадтIагьир ХIажиевгун ГIабдурахIман Хизриевасе (30 кг.), МухIамадхалил Загьидовасе (41 кг.), Увайс МухIамадовасе (52 кг.) ва МухIамад АхIмадов (60 кг.).

Баркула гугарухъабаздагун тренеразда лъикIал хIасилал.

....

Теннисалъул къецал

11 декабралда райадминистрациялъул спорталъулгун гIолилазул политикаялъул ва туризмалъул отделалъ тIоритIана 2009-2010 ва 2011-2012 соназ гьарурал цIалдохъабазда гьоркьоб теннис хIаялъул къецал. Гьелъул аслияб мурад букIана гIолохъанал спортсменазул гьунар борхизаби ва гIолилазда гьоркьоб гьудул-гьалмагълъи щулалъизаби.

Гьенир гIахьаллъана Агъвали, Гъоркьгъаквари, Хуштада, Лъондода, Эчеда, ТIинди школазул цIалдохъаби.

2009-2010 соназ гьарурал васазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Гъоркьгъакварига МикагIил ГъазимухIамадовасе, кIиабилеб бакI-Лъондодаса МухIамадсагIид Шариповасе, лъабабилеб бакI -Эчедаса Сайфула Мурадовасе.

Ясазда гьоркьоб тIоцебесеб ва кIиабилеб бакI щвана Эчедаса ХIусну ХIайбулаевалъе ва СагIидат Набиевалъе, лъабабилеб бакI- Хуштадаса Нафиса ГIабдулаевалъе.

2011-2012 соназ гьаруразда гьоркьор тIоцебесеб бакI щвана Лъондодаса Шамил МухIамадовасе, кIиабилеб бакI- Эчедаса Абубакр ГIалимухIамадовасе, лъабабилеб бакI Лъондодаса Шамхал Асадулаевасе.

Ясазда гьоркьоб тIоцебесеб бакI щвана Агъвалиса Хатибат Залимхановалъе, кIиабилеб ва лъабабилеб бакI ккуна ТIиндиса Багисат ГIаличуевалъ ва Самира ХIусеновалъ.

Шамил Сажидов

БетIерав редактор
Малачдибиров
ГIубайдула СагIадулаевич
2-52-44

Жавабияй секретарь
Сажидова
Зульфия АхIмадовна
2-52-92

Редакциялъул
(издателасул) адрес: 368900
Дагъистан Республика,
ЦIумада район, Кьенгьара росу
Заводалъул къватI, 4

«ЦIумадисезул гьаракь»
газета гIуцIарал:
«ЦIумада район» муниципалияб
районалъул администрация

Газета къватIибе биччана
«Издательский дом «Дагестан»
ГАУялъул типографиялда.

Адрес: 367018,
МахIачхъала шагьар,
Насрудиновасул проспект, I «А»

Тираж - 1258
Газеталъул индекс:
51377 (бащдаб лъагIалие)
63302 (лъагIалие)

Макъалабазда рехсарал
хIужабазул, тарихазул балъголъи
гъорлъ бугел ва цогидалги
баяназул жаваб авторас кьола.

Газета зарегистрирована
Управлением Роскомнадзора
по Республике Дагестан.
ПИ №ТУ05-00434
от 15 июля 2019 г.

Адрес электронной почты
GoIostsumady@maiI.ru